

Μεθοδολογία Προληπτικής Ιατρικής & Δημόσια Υγεία

/ [Πεμπτούσια](#)

Οι παρεμβάσεις της προληπτικής ιατρικής καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα που είναι δύσκολο να μελετηθεί στο σύνολό του στην παρούσα εργασία. Γι'αυτό το λόγο επιλέξαμε να παρουσιάσουμε μόνο τα πεδία εκείνα που παρουσιάζουν πιο εμφανή, τόσο τη βιοηθική όσο και τη θεολογική διάσταση. Τα υπόλοιπα θα αναφερθούν χωρίς να γίνει αναλυτική παρουσίασή τους. Ωστόσο κρίνεται απαραίτητο πριν προχωρήσουμε στην παράθεση τους με σκοπό τη βιοηθική τους θεώρηση, να γίνει μια αναφορά στη μεθοδολογία της προληπτικής ιατρικής.

Η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση - υπό τη μορφή σειράς άρθρων - της διπλωματικής εργασίας που εκπόνησε η θεολόγος Δήμητρα Μπότσαρη υπό την επίβλεψη του καθηγητή π. Βασίλειου Καλλιακμάνη, στη θεολογική σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

α. Μεθοδολογία της Προληπτικής Ιατρικής

Για την αποτελεσματικότερη παρέμβασή της, η Π.Ι. ακολουθεί μια συγκεκριμένη μεθοδολογία. Το πρώτο βήμα είναι καθαρά δημογραφικό και περιλαμβάνει τη μέτρηση του πληθυσμού και του επιπέδου της υγείας που αυτό κατέχει και ακολουθεί η μέτρηση των αναγκών υγείας του πληθυσμού. Επόμενο βήμα είναι η τεκμηρίωση και η ιεράρχηση των υγειονομικών παρεμβάσεων και η διαδικασία λήψης αποφάσεων. Στη συνέχεια έχουμε την προαγωγή της υγείας με κοινοτικές προληπτικές παρεμβάσεις και τη διαλογή, δηλαδή τις κλινικές προληπτικές παρεμβάσεις. Στο τελευταίο στάδιο υπάρχει η προστασία της υγείας και η τελική αξιολόγηση των προληπτικών παρεμβάσεων και των υπηρεσιών υγείας[1].

Τα επίπεδα πρόληψης των διαφόρων νοσημάτων διακρίνονται σε τρία στάδια. Η πρωτογενής πρόληψη προλαμβάνει και αναστέλλει την εκδήλωση του νοσήματος, η δευτερογενής καθυστερεί την έναρξη των κλινικών εκδηλώσεων του νοσήματος και μειώνει τη διάρκεια τους και η τριτογενής και τελευταία, επιβραδύνει την εξέλιξη του νοσήματος και μειώνει τα επακόλουθά του[2]. Στόχος του πρωτογενούς επιπέδου είναι η μείωση των επιπτώσεων της νόσου ενώ οι στόχοι του δευτερογενούς και του τριτογενούς επιπέδου ταυτίζονται και στοχεύουν στη βελτίωση της επιβίωσης και σχετίζονται με την έγκαιρη διάγνωση για τη διαπίστωση της ύπαρξης νόσου, πριν τα κλινικά συμπτώματα. Η πρωτογενής πρόληψη που αφορά στην καταπολέμηση και αποφυγή κινδύνων που απειλούν την υγεία μας, συνήθως παραγνωρίζεται και σπανίως εφαρμόζεται.

β. Δημόσια υγεία

Στο σημείο αυτό είναι αναγκαίο να καθορίσουμε την έννοια της δημόσιας υγείας ή αλλιώς της δημόσιας υγιεινής. Δημόσια υγεία είναι η επιστήμη και η τέχνη της πρόληψης των νοσημάτων, της αύξησης του προσδόκιμου επιβίωσης και της προαγωγής της υγείας μέσω της οργανωμένης κοινωνικής προσπάθειας.

Μια από τις βασικές λειτουργίες της δημόσιας υγείας είναι η εκτίμηση της υγείας του πληθυσμού μέσω της παρακολούθησης, της διάγνωσης και της διερεύνησης των προβλημάτων υγείας. Μια ακόμα λειτουργία είναι η ανάπτυξη πολιτικών υγείας η οποία επιτυγχάνεται με την εκπαίδευση και πληροφόρηση του κοινού σε θέματα υγείας, με την κινητοποίηση πολιτών και φορέων για δημιουργία και συμμετοχή σε προγράμματα δημόσιας υγείας ή ακόμα και με την απλή υποστήριξη ατομικών και κοινωνικών προσπαθειών που αποσκοπούν στη βελτίωση της υγείας του πληθυσμού. Τελευταία βασική λειτουργία της δημόσιας υγιεινής είναι η διασφάλιση της υγείας με την εφαρμογή της υγειονομικής νομοθεσίας, την πρόσβαση όλων των πολιτών σε υπηρεσίες υγείας, την ύπαρξη εκπαιδευμένου

προσωπικού και τέλος, την αξιολόγηση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών υγείας. Είναι λοιπόν λάθος να ταυτίζεται η δημόσια υγεία με την κρατική φροντίδα για την υγεία ή τη δημόσια περίθαλψη.

Οι τομείς, πάνω στους οποίους δραστηριοποιείται η δημόσια υγεία, θα μπορούσαν να χωριστούν σε τρία τμήματα με πρώτο εκείνο της προστασίας της ίδιας της υγείας. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από την επιτήρηση και τον έλεγχο των λοιμωδών νοσημάτων, την ασφάλεια των τροφίμων, την αντιμετώπιση καταστροφών, την προστασία από ακτινοβολίες, χημικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες και από τον έλεγχο της ρύπανσης του νερού και της ατμόσφαιρας. Δεύτερος τομέας είναι αυτός που σχετίζεται με την προαγωγή της υγείας μέσω της υιοθέτησης ενός υγιεινού τρόπου ζωής, με σωστή αγωγή υγείας και οικογενειακό προγραμματισμό, πρόληψη πιθανών ατυχημάτων και μείωση των ανισοτήτων. Ο τρίτος τομέας αναφέρεται στην ποιότητα των υπηρεσιών υγείας. Οι υπηρεσίες υγείας θα πρέπει να θέτουν όρια και πρότυπα ποιότητας και με τη σειρά τους να αξιολογούνται αλλά και να διοικούνται σωστά μέσα από ένα ποιοτικό σύστημα υγείας.

[1] Πρακτικά 16^{ου} πανελληνίου συνεδρίου νεφρολογίας με θέμα: «Στρατηγικές δημόσιας υγείας για την πρόληψη της δημιουργίας, εξέλιξης και επιπλοκών της χρόνιας νεφρικής νόσου», Κως, 5 Ιουνίου 2010.

[2] Ο.π.